

CẠNH TRANH MỸ - TRUNG QUỐC TRONG THỨC ĐẦY CHUẨN MỰC QUẢN TRỊ TRÍ TUỆ NHÂN TẠO TOÀN CẦU

Hà Anh Tuấn*, Hồ Thị Phương Anh**

Ngày nhận bài: 26/02/2026 | Ngày gửi phản biện: 05/03/2026 | Ngày duyệt đăng: 21/05/2026

Tóm tắt: Hiện nay, Mỹ và Trung Quốc không chỉ cạnh tranh trong việc phát triển và đổi mới trí tuệ nhân tạo (AI), mà còn cạnh tranh trong việc kiến tạo những chuẩn mực trụ cột của nền quản trị AI toàn cầu. Xuất phát từ nhu cầu kiến tạo môi trường thuận lợi cho việc phát triển AI, đảm bảo an ninh và xây dựng vai trò lãnh đạo thế giới trong quản trị AI toàn cầu, cả Mỹ và Trung Quốc đã xây dựng hai mô hình với hệ chuẩn mực khác biệt, thậm chí đối lập nhau. Đồng thời, Mỹ và Trung Quốc đã thực hiện chính sách xuất khẩu các chuẩn mực cạnh tranh với đối thủ thông qua các cơ chế mà hai nước đang là thành viên, cũng như các cơ chế mới mang tính loại trừ do hai nước thiết lập, đặc biệt là thông qua các dự án đầu tư về AI tại các nước thứ ba và các sản phẩm AI của hai nước. Trước bối cảnh cạnh tranh giữa hai nước lớn, các nước vừa và nhỏ, trong đó có Việt Nam, phải đối mặt với cả thuận lợi lẫn thách thức. Bài viết sẽ đưa ra một số hàm ý đối với Việt Nam trong quá trình này.

Từ khóa: Cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc, trí tuệ nhân tạo, quản trị toàn cầu, chuẩn mực.

Abstract: Currently, the United States and China are competing not only in the development and innovation of Artificial Intelligence (AI) but also in establishing the cornerstone norms of global AI governance. Driven by the need to create a favorable environment for AI development, ensure security, and build global leadership in AI governance, both the US and China have developed two distinct, even opposing, normative models of governance. Simultaneously, the US and China have pursued a policy of exporting these norms to compete with rivals through mechanisms they are members of, as well as new, exclusionary mechanisms established by both countries,

*PGS.TS., Học viện Ngoại giao; Email: tuan.ha@dav.edu.vn.

**Học viện Ngoại giao; Email: anhmy14@gmail.com.

and especially through AI investment projects in third countries and their AI products. Against this backdrop of competition between the two major powers, middle and small countries, including Vietnam, face both opportunities and challenges. This article will offer some implications for Vietnam in this process.

Keywords: US - China competition, artificial intelligence, global governance, norms.

Mở đầu

Sự phát triển nhanh chóng của trí tuệ nhân tạo (AI) đã và đang tạo ra những biến đổi sâu sắc đối với kinh tế, xã hội và an ninh, nhưng đồng thời cũng đặt ra nhiều thách thức đối với đời sống xã hội như xâm phạm quyền riêng tư, thiên vị và thông tin sai lệch, thậm chí là mất quyền kiểm soát của con người. Thực tiễn này đòi hỏi việc xây dựng các chuẩn mực¹ và khuôn khổ nhằm thúc đẩy hợp tác trong quản trị AI toàn cầu. Tuy nhiên, mỗi quốc gia vốn dĩ lại có tư duy, triết lý phát triển và quản trị AI khác nhau, gắn liền với bản sắc và nhu cầu của chính quốc gia đó, từ đó, chuyển hóa thành các nỗ lực thúc đẩy những hệ chuẩn mực khác biệt ở cấp độ quốc tế, làm gia tăng tính phân mảnh và cạnh tranh trong quản trị AI toàn cầu.

Mặt khác, việc giành vị trí dẫn dắt trong thiết lập chuẩn mực quản trị AI cũng mang lại nhiều lợi ích rõ rệt cho quốc gia nắm ưu thế. Với việc thiết lập chuẩn mực quản lý dữ liệu cho AI, các quốc gia có khả năng bảo vệ chủ quyền số và an ninh mạng theo định hướng của mình. Bên cạnh đó, quốc gia dẫn dắt còn có khả năng thúc đẩy hệ sinh thái công nghệ, doanh nghiệp và sản phẩm AI của mình trở thành tiêu chuẩn toàn cầu, từ đó, củng cố lợi thế cạnh tranh dài hạn cho các tập đoàn công nghệ trong nước. Hơn nữa, việc đóng góp xây dựng các chuẩn mực toàn cầu còn là sự thể hiện của quyền lực chuẩn tắc, cũng như khả năng “xuất khẩu” giá trị và mô hình quản trị ra toàn cầu, từ đó khẳng định tiếng nói và nâng cao vai trò trong việc định hình trật tự quốc tế số.

Trong bối cảnh đó, cuộc cạnh tranh giữa các quốc gia nhằm thiết lập và thúc đẩy các chuẩn mực quốc tế điều chỉnh việc phát triển và sử dụng AI ngày càng trở nên nóng hơn bao giờ hết. Đặc biệt, Mỹ và Trung Quốc nổi lên như hai chủ thể trung tâm, cạnh tranh gay gắt trong quá trình định hình các giá trị, nguyên tắc và quy tắc nền tảng cho quản trị AI toàn cầu. Cạnh tranh giữa hai nước lớn trong lĩnh vực này đã đặt ra một số vấn đề cho các quốc gia đang phát triển nói chung và Việt Nam nói riêng vốn vừa mong muốn tận dụng AI cho phát triển, vừa cần bảo đảm chủ quyền số và lợi ích quốc gia. Do đó, việc nghiên cứu cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc trong thúc đẩy chuẩn mực quản trị AI còn giúp nhận diện những cơ hội và thách thức trong quá trình hội nhập quốc tế và tham gia quản trị toàn cầu, đồng thời xây dựng mô hình quản trị AI phù hợp với đất nước.

1. Động cơ của sự cạnh tranh

Về phía Mỹ, mục tiêu cốt lõi mà nước Mỹ đưa ra là duy trì vị thế dẫn đầu toàn cầu về AI, không chỉ về năng lực công nghệ, mà còn về vai trò lãnh đạo trong việc định hình nền quản trị AI toàn cầu (The White House, 2025a). Quản trị AI được coi là “yếu tố thúc đẩy đổi mới hiệu quả và an toàn” (Executive Office of the President, 2025, pg.2), giúp Mỹ đối phó với các rủi ro và thách thức tiềm ẩn do AI gây ra và qua đó duy trì lợi thế cạnh tranh công nghệ của Mỹ. Chính vì vậy thông qua vai trò dẫn dắt và định hình các khuôn khổ quản trị AI toàn cầu, Mỹ có thể tạo dựng môi trường quốc tế thuận lợi cho hoạt động đổi mới và phát triển AI, đồng thời củng cố lợi thế cho các doanh nghiệp Mỹ và định hướng sự phát triển của AI phù hợp với lợi ích và giá trị cốt lõi của mình trong bối cảnh quản trị AI toàn cầu vẫn được xem là lĩnh vực mới nổi, đang trong quá trình kiến tạo và chưa có những chuẩn mực cố định làm nền tảng cho hành vi các quốc gia.

Từ mục tiêu này, trong bối cảnh sự khác biệt, thậm chí đối lập, giữa hệ chuẩn mực quản trị AI do Mỹ thúc đẩy và cách tiếp cận của Trung Quốc và sự nổi lên của quốc gia này trong quản trị toàn cầu, Mỹ buộc phải tham gia vào cạnh tranh chuẩn mực trong lĩnh vực quản trị AI với Trung Quốc. Việc thúc đẩy các chuẩn mực do Mỹ khởi xướng không chỉ nhằm duy trì lợi thế chiến lược trước Trung Quốc, mà còn nhằm hạn chế ảnh hưởng ngày càng gia tăng của Trung Quốc trong các thể chế quản trị quốc tế. Đồng thời, việc phổ biến các chuẩn mực quản trị AI nhấn mạnh vấn đề an ninh, tự do, dân chủ, nhân quyền cũng tạo cơ sở để Mỹ chỉ trích và kiểm chế sự lan rộng của các ứng dụng AI do Trung Quốc phát triển, vốn gắn với mô hình quản trị tập trung và vai trò trung tâm của nhà nước. Chính vì vậy, trong những năm qua, các chính quyền Mỹ liên tiếp khẳng định vai trò lãnh đạo của Mỹ trong việc xây dựng nền quản trị AI toàn cầu. Cựu Tổng thống Biden nhấn mạnh: “Với tư cách là vùng đất của tự do, Mỹ - chứ không phải Trung Quốc - cần dẫn dắt thế giới trong việc phát triển AI” (The White House, 2025c). Chính quyền Tổng thống Trump cũng xác định: “Chống lại ảnh hưởng của Trung Quốc trong các cơ quan quản trị quốc tế” là một trong những trọng tâm của tiến trình kiến tạo nền quản trị AI toàn cầu (The White House, 2025a, pg.20).

Về phía Trung Quốc, từ năm 2017, AI đã được xác định là trọng tâm mới của cạnh tranh quốc tế và là công nghệ chiến lược sẽ dẫn đầu tương lai, đồng thời đặt mục tiêu vào năm 2030 Trung Quốc sẽ đạt được trình độ hàng đầu thế giới đối với loại công nghệ này (Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2017). Để hiện thực hóa mục tiêu đó, Trung Quốc cần kiến tạo một môi trường phát triển AI tương đối thuận lợi, trong đó AI không bị an ninh hóa đến mức cản trở tiếp cận tri thức, công nghệ và nguồn lực quốc tế

phục vụ phát triển, đồng thời vẫn đảm bảo khả năng quản lý và kiểm soát các rủi ro tiềm ẩn của AI đối với xã hội và an ninh chính trị, trong đó có an ninh chính trị nội bộ, của quốc gia này. Do đó, song song với việc thúc đẩy phát triển công nghệ, Trung Quốc đặt việc xây dựng các chuẩn mực nhằm quản trị AI và xa hơn là quản trị AI toàn cầu là một trong những nội dung lớn trong tổng thể chiến lược quốc gia (Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2017).

Bên cạnh đó, việc thiết lập chuẩn mực trên toàn cầu có thể giúp Trung Quốc tạo môi trường thuận lợi để mang lại lợi thế cạnh tranh lớn hơn cho các công ty Trung Quốc trên thị trường toàn cầu vốn có tính cạnh tranh cao, nhất là với Mỹ. Đồng thời, việc thúc đẩy chuẩn mực còn giúp Trung Quốc có nhiều ảnh hưởng hơn trong các cơ chế đa phương toàn cầu trước các áp lực từ phía Mỹ và các chuẩn mực mà Mỹ sử dụng để làm giảm tính chính danh cho các hoạt động nghiên cứu, phát triển và đổi mới AI của Trung Quốc. Hơn nữa, việc thành công thúc đẩy các chuẩn mực, đặc biệt là về khía cạnh bình đẳng, cũng giúp Trung Quốc xây dựng hình ảnh đại diện và đấu tranh cho các quốc gia Nam Bán cầu (Cheng & Zeng, 2023, pg.800). Từ những động cơ trên, trong những năm gần đây, cả Mỹ và Trung Quốc đều tích cực cạnh tranh trong thúc đẩy các chuẩn mực quản trị AI ra thế giới.

2. Tình hình cạnh tranh trong thúc đẩy chuẩn mực nhằm quản trị AI giữa Mỹ và Trung Quốc

2.1. Hệ chuẩn mực quản trị AI do Mỹ và Trung Quốc thúc đẩy

Hệ chuẩn mực của Mỹ thúc đẩy

Dù cách tiếp cận của Chính quyền Trump và Chính quyền Biden trước đây có phần khác nhau khi Chính quyền Biden tập trung vào việc xây dựng hệ thống luật lệ chặt chẽ trong khi Chính quyền Trump chủ yếu thúc đẩy đổi mới AI, Mỹ vẫn luôn quan tâm đến vấn đề quản trị AI nhằm đối phó với các thách thức do AI tạo ra. Về bản chất mô hình quản trị AI của Mỹ vốn được xây dựng dựa trên những giá trị Mỹ về tự do, dân chủ, nhân quyền, cũng như hệ thống kinh tế tư bản chủ nghĩa. Do đó, hệ chuẩn mực do Mỹ thúc đẩy cũng đặc trưng bởi cách tiếp cận phi tập trung hoá, lấy các giá trị Mỹ và kinh tế thị trường tự do làm nền tảng, nhấn mạnh vào vấn đề an ninh và sự tham gia của các bên liên quan trong nền quản trị AI toàn cầu. Cụ thể:

Một là, AI đảm bảo tự do, dân chủ và nhân quyền. Theo Sắc lệnh hành pháp về việc duy trì vị thế dẫn đầu của Mỹ trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo - EO 13859, “Mỹ phải thúc đẩy lòng tin của công chúng vào công nghệ AI và bảo vệ quyền tự do dân sự, quyền riêng tư và các giá trị Mỹ trong việc ứng dụng chúng để phát huy hết tiềm năng của

công nghệ AI đối với người dân Mỹ” (The White House, 2019). Dù cách tiếp cận có phần khác nhau khi Chính quyền Biden nhấn mạnh vào quyền bình đẳng và Chính quyền Trump nhấn mạnh vào quyền tự do cá nhân, nhất là tự do ngôn luận trong quản trị AI (The White House, 2025a, pg.4), song nhìn chung đây là chuẩn mực được Mỹ xem trọng và đẩy mạnh nhất và là nền tảng cốt yếu nhất trong mô hình quản trị AI của Mỹ, cạnh tranh trực tiếp với các chuẩn mực của Trung Quốc (The White House, 2025a, pg.20). Theo ông Mark T. Esper, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ dưới Chính quyền Tổng thống Donald Trump trong nhiệm kỳ đầu: “Sự tương phản giữa sự lãnh đạo của Mỹ về AI và của Bắc Kinh và Moscow không thể rõ ràng hơn. [...] Chúng tôi tìm cách thúc đẩy việc áp dụng AI theo cách phù hợp với các giá trị mà chúng tôi chia sẻ với các đồng minh và đối tác của mình: tự do cá nhân, dân chủ, nhân quyền và tôn trọng pháp quyền,...” (Department of Defense, 2020).

Hai là, đảm bảo AI an toàn, không gây ra mối đe dọa về an ninh. Theo đó, Chính quyền Tổng thống Trump cho rằng, “Sự phức tạp của nhiều hệ thống AI tạo ra những thách thức quan trọng về an toàn và bảo mật cần phải được giải quyết để đảm bảo rằng các hệ thống này đáng tin cậy. Đặc biệt, các hệ thống AI có một số rủi ro an ninh mạng cố hữu do đặc điểm về cách công nghệ được thiết kế” (The White House, n.d.). Vì vậy, theo EO 13859, việc duy trì vai trò lãnh đạo của Mỹ về AI bao gồm thúc đẩy phát triển và đổi mới AI, đồng thời “bảo vệ công nghệ Mỹ, an ninh kinh tế và quốc gia, quyền tự do dân sự, quyền riêng tư và các giá trị của Mỹ” (Office of Science and Technology Policy, 2019). Nhìn chung, đảm bảo vấn đề an ninh, bao gồm an ninh quốc gia, an ninh kinh tế, an ninh mạng,... trong phát triển AI là một trong những vấn đề mà Mỹ nhấn mạnh hàng đầu trong quản trị AI.

Ba là, AI cần được phát triển trên cơ sở đảm bảo các nguyên tắc của nền kinh tế thị trường tự do. Với mô hình kinh tế thị trường tự do, Mỹ luôn nhấn mạnh thị trường tự do là động lực để thúc đẩy đổi mới AI và AI cũng phải được phát triển theo hướng không làm suy yếu thị trường tự do của Mỹ. Với Chính quyền Trump, nền tảng thị trường tự do đối với sự phát triển và đổi mới AI là vấn đề luôn được Chính quyền Trump nhấn mạnh ở cả nhiệm kỳ đầu và nhiệm kỳ thứ hai (The White House, 2025). Việc nhấn mạnh đảm bảo các nguyên tắc của kinh tế thị trường tự do trong quản trị AI giúp Mỹ linh hoạt hơn trong phản ứng với những tiến bộ công nghệ, tập trung vào R&D và giảm kìm hãm với sự đổi mới AI, tạo điều kiện cho những “ông lớn” công nghệ trong nước, từ đó đảm bảo vị thế số một trong công nghệ AI của Mỹ, đồng thời là cơ sở để Mỹ chỉ trích trước những quốc gia có hành vi mà Mỹ cho rằng đang phát triển AI và cạnh tranh không công bằng (Niazi, 2025).

Bốn là chủ nghĩa đa bên (multi-stakeholderism) trong quản trị AI. Chủ nghĩa đa bên đã được Mỹ và phương Tây đưa vào khuôn khổ quản trị toàn cầu từ thế kỷ XX, là một chuẩn mực quốc tế nhấn mạnh rằng, các vấn đề toàn cầu cần phải được giải quyết bởi các chủ thể (nhà nước lẫn phi nhà nước) gây ảnh hưởng, hoặc bị ảnh hưởng bởi chúng (Taggart & Abraham, 2024, pg.356). Trong quản trị AI, vì AI chủ yếu là do các doanh nghiệp tư nhân và tổ chức như Google, Meta, xAI, OpenAI,... nghiên cứu và phát triển, vì vậy vai trò của các chủ thể phi nhà nước được Mỹ rất coi trọng trong phối hợp hành động về AI (Vũ Lê Thái Hoàng, 2024, pg.220). Theo Faith Kroeker-Maus, Cố vấn kinh tế thuộc Phái đoàn đại diện Mỹ tại Liên Hợp Quốc: “Các phương pháp tiếp cận tham vấn, đa bên liên quan và đa ngành đối với việc hoạch định chính sách là một phần không thể thiếu trong quá trình phát triển chính sách của Mỹ, bao gồm việc phát triển các giải pháp để quản lý rủi ro và lợi ích của AI trong và ngoài nước. Chúng tôi tin tưởng mạnh mẽ rằng cộng đồng quốc tế sẽ được hưởng lợi từ các phương pháp tiếp cận này” (United States Mission to the United Nations, 2025).

Hệ chuẩn mực của Trung Quốc

Trong những năm gần đây, Trung Quốc nổi lên như một chủ thể tích cực trong việc thúc đẩy và định hình hệ chuẩn mực nhằm quản trị AI ở cả cấp độ quốc gia và toàn cầu. Khác với cách tiếp cận chủ yếu dựa trên các giá trị tự do cá nhân và thị trường của Mỹ, hệ chuẩn mực do Trung Quốc thúc đẩy bao gồm các yếu tố sau:

Một là, tiếp cận toàn diện, kết hợp và cân bằng giữa phát triển và an ninh trong quản trị AI. Theo đó, Trung Quốc thường nhấn mạnh cách tiếp cận lấy con người làm trung tâm (以人为本), cam kết phát triển AI theo hướng có lợi cho nhân loại (MOFA PRC, 2023). Do đó, cần đảm bảo AI giúp thúc đẩy phát triển kinh tế, cơ sở hạ tầng, đời sống xã hội..., đồng thời giảm thiểu rủi ro về an ninh do AI gây ra đối với con người, xã hội, quốc gia. Tuy nhiên, chuẩn mực này có một nội hàm rất quan trọng mà Trung Quốc luôn nhấn mạnh là phải đảm bảo cân bằng giữa an ninh và phát triển. Theo đó, Trung Quốc cho rằng, cần tránh quân sự hóa, chính trị hóa và lấy ý thức hệ làm trung tâm, diễn giải quá mức khái niệm an ninh để ngăn cản sự phát triển AI, đặc biệt là của các quốc gia khác (Chen & Gao, 2024, pg.2432). Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Quách Gia Khôn đã trả lời câu hỏi về tuyên bố của Phó Tổng thống Mỹ về mô hình quản trị AI của Trung Quốc như sau: “Chúng tôi phản đối việc vạch ra ranh giới dựa trên ý thức hệ, khái quát hóa khái niệm an ninh quốc gia và chính trị hóa các vấn đề kinh tế, thương mại và công nghệ” (Bộ Ngoại giao Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2025).

Hai là, tôn trọng chủ quyền quốc gia khác. Theo đó, Trung Quốc cho rằng, các quốc gia phải tôn trọng quyền phát triển và quản trị độc lập của mọi quốc gia khác về AI (MOFA PRC, 2024b). Sáng kiến Quản trị AI toàn cầu nêu: “Chúng tôi tôn trọng quyền phát triển độc lập của mọi quốc gia, khuyến khích mọi quốc gia xây dựng chiến lược, chính sách, luật pháp và quy định về AI dựa trên điều kiện quốc gia của mình” (MOFA PRC, 2023). Đồng thời, Trung Quốc cũng nhấn mạnh các sản phẩm và dịch vụ AI phải tôn trọng chủ quyền, bao gồm toàn vẹn lãnh thổ và chủ quyền số, của quốc gia tiếp nhận. Theo đó, “Chúng ta nên tôn trọng chủ quyền quốc gia của các quốc gia khác và tuân thủ nghiêm ngặt luật pháp của họ khi cung cấp cho họ các sản phẩm và dịch vụ AI. Chúng tôi phản đối việc sử dụng công nghệ AI cho mục đích thao túng dư luận, phát tán thông tin sai lệch, can thiệp vào công việc nội bộ, hệ thống xã hội và trật tự xã hội của các quốc gia khác, cũng như gây nguy hiểm cho chủ quyền của các quốc gia khác” (MOFA PRC, 2023). Việc nhấn mạnh vào tôn trọng chủ quyền thể hiện mục tiêu duy trì ổn định chính trị - xã hội trong nước của quốc gia này trước sự lan tỏa của hệ chuẩn mực phương Tây.

Ba là, đảm bảo bình đẳng giữa các quốc gia trong phát triển và sử dụng AI. Theo đó, đối với Trung Quốc, quản trị AI không chỉ tập trung vào các vấn đề thách thức, mà còn phải đảm bảo khả năng tiếp cận và phát triển một cách bình đẳng của các quốc gia về AI. Sáng kiến Quản trị AI Toàn cầu nêu: “Tất cả các quốc gia, bất kể quy mô, sức mạnh, hay hệ thống xã hội, đều phải có quyền bình đẳng trong việc phát triển và sử dụng AI. [...]. Chúng tôi phản đối việc vạch ra ranh giới ý thức hệ, hoặc thành lập các nhóm độc quyền để cản trở các quốc gia khác phát triển AI” (MOFA PRC, 2023). Trong tuyên bố về các nguyên tắc nhằm quản trị AI toàn cầu, Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị cũng khẳng định: “Chúng ta nên cùng nhau làm việc vì một môi trường cởi mở, toàn diện và không phân biệt đối xử để phát triển AI, và để lợi ích của AI đến được với tất cả các quốc gia. AI không nên và không được trở thành công cụ để duy trì quyền bá chủ hoặc tìm kiếm lợi thế không công bằng” (MOFA PRC, 2024c).

Bốn là, chủ nghĩa đa phương (multilateralism) trong quản trị AI. Khác với chủ nghĩa đa bên do Mỹ và phương Tây đề xuất, Trung Quốc đề cao chủ nghĩa đa phương trong quản trị AI toàn cầu và cho rằng chỉ các quốc gia mới có thẩm quyền trong xây dựng nội dung và triển khai thỏa thuận về AI (Vũ Lê Thái Hoàng, 2024, pg.221). Thực tế, dù Trung Quốc cũng tuyên bố cần điều phối giữa chính phủ, các tổ chức quốc tế, cơ quan nghiên cứu, doanh nghiệp và công chúng trong quản trị AI, song chỉ có các quốc gia mới đóng vai trò trung tâm trong quá trình này. Hơn nữa, đối với Trung Quốc, việc

nhấn mạnh chủ nghĩa đa phương trong quản trị AI còn có nghĩa rằng cần phải có sự hiện diện lớn hơn và quyền bình đẳng trong việc tham gia và phát triển nền quản trị AI toàn cầu của các quốc gia phương Nam toàn cầu, thay vì chỉ có một nhóm nhỏ các nước lớn. Phát biểu tại Hội nghị thượng đỉnh G20 lần thứ 19 (11/2024), Tổng Bí thư - Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình tuyên bố: “Chúng ta nên đẩy mạnh quản trị và hợp tác quốc tế về AI, để đảm bảo rằng AI là vì lợi ích chung và cho tất cả mọi người, chứ không phải là trò chơi của các nước giàu và người giàu.” (MOFA PRC, 2024d).

Nhìn chung, các chuẩn mực của Trung Quốc thúc đẩy thể hiện nhiều điểm khác biệt, thậm chí đối lập với các chuẩn mực do Mỹ đề xướng. Do đó, khi cả Mỹ và Trung Quốc đều đang thúc đẩy mô hình của mình ra thế giới, cạnh tranh giữa hai quốc gia trong khẳng định tính chính đáng của các chuẩn mực của mình nhằm cạnh tranh vị thế lãnh đạo thế giới trong quản trị AI ngày càng trở nên gay gắt.

2.2. Các cơ chế cạnh tranh nhằm thúc đẩy chuẩn mực trong quản trị AI

Để có được sự ủng hộ, chấp thuận rộng rãi của cộng đồng quốc tế, cả hai nước đang sử dụng nhiều công cụ và diễn đàn nhằm “quảng bá” mô hình do mình đề xướng, đồng thời chỉ trích các chuẩn mực của đối thủ cạnh tranh, cụ thể:

Thứ nhất, tại các diễn đàn mà hai nước đều tham gia, hoặc là thành viên, cả Mỹ và Trung Quốc đều tích cực thúc đẩy những văn kiện, sáng kiến phản ánh hệ chuẩn mực của mình. Ví dụ, tại Liên Hợp Quốc, Mỹ đã thúc đẩy Nghị quyết Năm bắt cơ hội của các hệ thống trí tuệ nhân tạo an toàn, bảo mật và đáng tin cậy cho sự phát triển bền vững tại Đại Hội đồng vào tháng 3/2024 (U.S. Department of State, 2024b). Sau đó, Trung Quốc cũng thúc đẩy Nghị quyết Tăng cường hợp tác quốc tế về xây dựng năng lực AI tại đây vào tháng 7/2024 (The State Council PRC, 2024). Đồng thời, Mỹ và Trung Quốc cũng sử dụng những diễn đàn có mặt cả hai bên để chỉ trích nhau. Vào ngày 12/02/2025, tại Hội nghị Thượng đỉnh về AI tại Paris, Phó Tổng thống Mỹ JD Vance dù không đề cập trực tiếp Trung Quốc nhưng tuyên bố “các chế độ độc tài đã đánh cắp và sử dụng AI để tăng cường khả năng tình báo và giám sát quân sự của họ.” (Sanchez et al., 2025). Sau đó, Phó Thủ tướng Trung Quốc Trương Quốc Thanh nhấn mạnh “sẵn sàng hợp tác với các nước khác để thúc đẩy phát triển, bảo vệ an ninh, chia sẻ thành tựu trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo và cùng nhau xây dựng cộng đồng chung tương lai cho nhân loại.” (Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2025b).

Thứ hai, việc thúc đẩy chuẩn mực cũng được thực hiện thông qua các cơ chế, sáng kiến do hai nước thiết lập, dẫn dắt, đặc biệt là các cơ chế mang tính loại trừ lẫn nhau. Về

phía Mỹ, nước này đã khởi xướng Quan hệ đối tác AI vì quốc phòng (2020) và Tuyên bố chính trị về việc sử dụng trí tuệ nhân tạo và thiết bị tự động trong quân sự có trách nhiệm (tháng 11/2023); đồng thời cùng với đồng minh, đối tác thiết lập Quan hệ đối tác toàn cầu về AI (GPAI), Bộ Nguyên tắc AI OECD (ban hành năm 2019 và được cập nhật năm 2024), Tuyên bố chung về Trí tuệ nhân tạo của G7, Tiến trình AI Hiroshima. Đây đều là những cơ chế hướng đến việc sử dụng AI có trách nhiệm dựa trên các nguyên tắc về tự do, dân chủ. Tuy nhiên, đây đều là những cơ chế không có sự tham gia của Trung Quốc, được xem là các công cụ chính trị để loại trừ và kiềm chế quốc gia này, thay vì là cơ chế hợp tác xuyên quốc gia (Zeng, 2025, pg.688).

Về phía Trung Quốc, quốc gia này đã đưa ra “Sáng kiến hợp tác khoa học và công nghệ quốc tế” tại Hội nghị giao lưu khoa học công nghệ Vành đai và Con đường (BRI) lần thứ nhất, “Sáng kiến quản trị AI toàn cầu” tại Diễn đàn Hợp tác Quốc tế BRI lần thứ ba, “Sáng kiến hợp tác quốc tế AI+” tại Phiên họp cấp cao về Sáng kiến Phát triển toàn cầu (9/2025) (MOFA PRC, 2023; 2025). Trung Quốc cùng Brazil, Nam Phi và Liên minh châu Phi khởi động “Sáng kiến hợp tác quốc tế về khoa học mở”, thiết lập Diễn đàn hợp tác số của Sáng kiến Phát triển Toàn cầu từ năm 2023 và ra Tuyên bố Thượng Hải về quản trị AI toàn cầu (tháng 7/2024) với các nước đối tác.

Trung Quốc cũng tận dụng khuôn khổ “G77 + Trung Quốc” để tăng cường hợp tác với các quốc gia Nam Bán cầu, qua đó thúc đẩy sự ủng hộ đối với các chuẩn mực mà nước này đề xuất, đặc biệt là các nguyên tắc về tôn trọng chủ quyền quốc gia và hợp tác xây dựng năng lực AI (Huaxia, 2023). Bên cạnh đó, Trung Quốc tiếp tục mở rộng ảnh hưởng thông qua việc thành lập Nhóm Bạn bè về Hợp tác Quốc tế trong Xây dựng Năng lực AI tại Liên Hợp Quốc vào tháng 12/2024, đồng thời cùng các nước thành viên Tổ chức Hợp tác Thượng Hải (SCO) thông qua lộ trình triển khai Chương trình hợp tác phát triển trí tuệ nhân tạo vào tháng 6/2025 (Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, 2024b; 2025a). Đáng chú ý, các cơ chế này không có sự tham gia của Mỹ mà chủ yếu quy tụ các đối tác của Trung Quốc. Thông qua đó, Trung Quốc đã thúc đẩy hệ chuẩn mực về quản trị AI do mình đề xuất, đồng thời cạnh tranh với các chuẩn mực quản trị AI của Mỹ.

Ba là, thông qua các dự án đầu tư về AI tại các nước thứ ba, cũng như các sản phẩm AI của hai nước. Về phía Mỹ, thông qua các chương trình hỗ trợ kỹ thuật, đầu tư hạ tầng số, và hợp tác công - tư, quốc gia này lồng ghép các nguyên tắc đạo đức AI vào quá trình xây dựng năng lực ở các nước đang phát triển. Điển hình có thể kể đến Quan hệ đối tác vì sự bao trùm AI toàn cầu (PGIAI) mà Bộ Ngoại giao Mỹ phối hợp với

Amazon, Anthropic, Google, IBM, Meta, Microsoft, Nvidia và OpenAI để triển khai, cam kết đầu tư hơn 100 triệu USD tại các nước đang phát triển nhằm tăng cường năng lực AI, cũng như thúc đẩy các chuẩn mực mà Mỹ khởi xướng, đặc biệt là những nội dung về an ninh, dân chủ và nhân quyền (U.S. Department of State, 2024a; n.d.). Hơn nữa, trong các ứng dụng AI do các doanh nghiệp Mỹ phát triển như ChatGPT, Gemini... cũng “nhúng” các nội dung do Mỹ khởi xướng. Do đó, khi các sản phẩm này được sử dụng rộng rãi, chúng tạo nên nhận thức phổ biến rằng AI nên hoạt động như thế nào và góp phần lan toả chuẩn mực của Mỹ đến thế giới.

Trong khi đó, Trung Quốc cũng đang có nhiều dự án đầu tư vào các nước khác nhằm xây dựng cơ sở hạ tầng và đổi mới công nghệ, tăng cường năng lực AI. Thông qua sáng kiến “Vành đai và Con đường”, cũng như “Con đường tơ lụa số”, Trung Quốc hỗ trợ xây dựng hạ tầng số, hệ thống dữ liệu và trung tâm AI tại nhiều quốc gia đang phát triển, qua đó định hình tiêu chuẩn kỹ thuật và mô hình vận hành tương thích với cách tiếp cận của quốc gia này. Bên cạnh đó, Trung Quốc đã công bố “Kế hoạch Hành động Xây dựng Năng lực AI vì Mục tiêu Tốt đẹp và Toàn diện”, nhấn mạnh hợp tác AI với các nước đang phát triển tại Nam Bán cầu (MOFA PRC, 2024a). Riêng tại Đông Nam Á, trong giai đoạn 2014-2021, Trung Quốc đã đầu tư hơn 6 tỷ USD nhằm phát triển AI tại khu vực này (Luong & Konaev, 2023). Những nỗ lực này phản ánh rõ mục tiêu chiến lược của Trung Quốc trong việc thiết lập một hệ sinh thái AI toàn cầu thay thế phương Tây, đồng thời định hình trật tự công nghệ tương lai.

Ngoài ra, Trung Quốc cũng ra mắt những sản phẩm AI mang các chuẩn mực mà quốc gia này thúc đẩy. Vào đầu năm 2025, Trung Quốc đã giới thiệu DeepSeek, tạo nên sự bùng nổ của thị trường toàn cầu với mô hình mã nguồn mở, khả năng xử lý cao và chi phí đào tạo chỉ bằng 1/10 so với các mô hình AI khác do Mỹ tạo ra. Với việc sử dụng mã nguồn mở của DeepSeek, bất kỳ quốc gia nào bất kể giàu nghèo cũng có thể tự đào tạo và phát triển một mô hình AI tự chủ phần lớn, phù hợp với các giá trị và bối cảnh thực tế riêng mình nhưng vẫn đạt được hiệu suất ở mức tiên tiến thế giới. Theo Sergio Amadeu, DeepSeek “cho phép các quốc gia phụ thuộc về mặt công nghệ vào Mỹ xây dựng các chiến lược có lợi cho sự phát triển của riêng họ, từ đó giúp dân chủ hóa công nghệ và mở ra những khả năng mới cho các quốc gia ở Nam Bán cầu” (Jie, 2025). Từ đây, không chỉ DeepSeek mà các ứng dụng AI khác như Ernie Bot, Yuanbao... sẽ góp phần lan toả những hệ chuẩn mực mà Trung Quốc thúc đẩy ra thế giới.

Nhìn chung, cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc trong việc thúc đẩy các chuẩn mực nhằm quản trị AI toàn cầu khiến đây trở thành một mặt trận mới trong chiến lược cạnh tranh

ảnh hưởng toàn diện giữa hai nước lớn khi cả hai quốc gia đều muốn định hình trật tự quản trị AI toàn cầu theo hướng phản ánh lợi ích, giá trị và bản sắc quốc gia của họ. Điều này làm cho nền quản trị AI toàn cầu trở nên phân mảnh khi có sự xuất hiện của những chuẩn mực khác biệt, thậm chí đối lập, vận dụng cho nhiều khối/nhóm nước khác nhau. Song, nền quản trị AI toàn cầu vẫn chưa đi đến chỗ phân tách hoàn toàn do xét đến cùng giữa các chuẩn mực do Mỹ và Trung Quốc khởi xướng vẫn có một số điểm đồng và nhu cầu kiến tạo một nền quản trị AI toàn cầu vẫn còn rất lớn. Do đó các chuẩn mực chung nhất trong quản trị AI vẫn sẽ được duy trì và trên cơ sở đó vẫn có khả năng các quốc gia phối hợp hành động chung trong quản trị AI.

3. Một số hàm ý đối với Việt Nam

Cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc trong thúc đẩy chuẩn mực nhằm quản trị AI tạo ra cả thuận lợi và thách thức cho các nước vừa và nhỏ như Việt Nam trong quá trình tham gia sân chơi AI.

Về thuận lợi, sự tồn tại của các chuẩn mực khác nhau tạo ra không gian lựa chọn cho các nước vừa và nhỏ thay vì bị ràng buộc vào một khuôn khổ duy nhất, từ đó linh hoạt tiếp thu có chọn lọc những yếu tố phù hợp với điều kiện của mình. Cạnh tranh chuẩn mực cũng làm tăng nhu cầu thu hút đối tác của hai nước lớn, qua đó mở ra cơ hội tiếp cận với các sản phẩm AI tiên tiến, nguồn lực về tài chính, công nghệ và đào tạo nhân lực AI cho các nước vừa và nhỏ. Hơn nữa, trong bối cảnh chuẩn mực toàn cầu về AI còn đang hình thành, các nước vừa và nhỏ có thể đóng góp các sáng kiến mang tính dung hòa, góp phần định hình môi trường theo hướng có lợi cho mình, đồng thời nâng cao vị thế quốc gia trên trường quốc tế.

Tuy nhiên, quá trình này cũng đặt ra một số *thách thức*. Sự phân mảnh của các khuôn khổ quản trị AI làm phức tạp khả năng hợp tác vì các quốc gia phải thích ứng với các tiêu chuẩn khác nhau khi tham gia vào chuỗi cung ứng toàn cầu, từ đó không chỉ gây tốn kém nguồn lực về pháp lý, kỹ thuật, mà còn có thể làm suy giảm tính nhất quán của chiến lược chuyển đổi số quốc gia. Đồng thời, các quốc gia cũng sẽ phải đối diện với bài toán cân bằng giữa việc tận dụng nguồn hỗ trợ từ các nước lớn và bảo đảm chủ quyền số, an ninh dữ liệu, cũng như duy trì tính tự chủ trong hoạch định chính sách đối ngoại.

Trên cơ sở đó, để đảm bảo lợi ích quốc gia trước những thách thức từ AI, trong khi cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc ngày càng gay gắt, Việt Nam cần có một số hành động sau:

Thứ nhất, trên cơ sở Luật Trí tuệ nhân tạo, Việt Nam cần xây dựng và cụ thể hoá các luật lệ nhằm quản trị AI. Với việc Quốc hội thông qua Luật Trí tuệ nhân tạo vào tháng

12/2025, Việt Nam đã thể hiện lập trường và ưu tiên quốc gia trong bối cảnh quốc tế còn nhiều khác biệt. Trên cơ sở luật khung, Việt Nam cần tiếp tục cụ thể hoá và xây dựng một khuôn khổ pháp lý trong nước chặt chẽ nhằm quản trị AI, từ đó sẽ giúp Việt Nam tránh bị động trước sức ép phải tuân theo các mô hình quản trị do bên ngoài áp đặt, đồng thời tạo môi trường thuận lợi để khuyến khích đổi mới sáng tạo trong nước.

Thứ hai, Việt Nam cần thúc đẩy mạnh mẽ hợp tác tại các cơ chế đa phương nhằm xây dựng nền quản trị AI khu vực và toàn cầu. Thực tế, Luật Trí tuệ nhân tạo đã khẳng định: “Chủ động hội nhập, hợp tác quốc tế; tham gia xây dựng và định hình chuẩn mực, khung quản trị toàn cầu; bảo đảm lợi ích và chủ quyền quốc gia trong lĩnh vực trí tuệ nhân tạo” (Quốc hội, 2026). Việc tích cực tham gia vào các diễn đàn khu vực và quốc tế như ASEAN hay Liên Hợp Quốc giúp Việt Nam đóng góp tiếng nói vào quá trình định hình chuẩn mực AI khu vực và toàn cầu phù hợp với lợi ích quốc gia và thể hiện vai trò chủ động, tích cực trong thúc đẩy hợp tác quốc tế, từ đó củng cố vị thế Việt Nam trên trường quốc tế.

Thứ ba, Việt Nam cần đa dạng hoá đối tác hợp tác trong lĩnh vực phát triển AI nói chung và quản trị AI nói riêng. Việc mở rộng hợp tác với nhiều quốc gia không chỉ giúp Việt Nam tận dụng được nguồn lực, tri thức và kinh nghiệm đa dạng, mà còn hạn chế phụ thuộc vào một bên duy nhất trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược ngày càng gia tăng, từ đó giúp Việt Nam có cách tiếp cận linh hoạt trong phát triển và quản trị AI.

Kết luận

Trên cơ sở những phân tích trên, có thể thấy cạnh tranh Mỹ - Trung Quốc trong thúc đẩy chuẩn mực nhằm quản trị AI phản ánh những mâu thuẫn mang tính cấu trúc của hai nước, sự khác biệt về hệ giá trị, mô hình phát triển và mang tính loại trừ lẫn nhau cao độ. Cuộc cạnh tranh giữa hai nước lớn đang làm gia tăng sự phân mảnh trong nền quản trị AI toàn cầu, đồng thời đặt ra những lựa chọn phức tạp cho các quốc gia khác, nhất là các nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam. Đối với Việt Nam, sự cạnh tranh này vừa mở ra cơ hội tận dụng AI phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, vừa đặt ra thách thức trong việc bảo đảm chủ quyền số, tránh bị cuốn vào cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, đồng thời giữ vững độc lập, tự chủ trong quá trình hội nhập quốc tế. Do đó, việc hoàn thiện khung pháp lý nhằm lựa chọn cách tiếp cận quản trị AI phù hợp, tích cực tham gia vào các diễn đàn đa phương và đa phương hoá, đa dạng hoá đối tác trong quản trị và phát triển AI sẽ giúp Việt Nam giải quyết được những thách thức hiện nay, từ đó đảm bảo tối đa lợi ích quốc gia, đồng thời đóng góp có trách nhiệm đối với nền quản trị AI toàn cầu nhằm tạo môi trường thuận lợi cho hợp tác và phát triển.

Chú thích:

- 1) Chuẩn mực có thể được hiểu là những kỳ vọng và tiêu chuẩn chung giữa các chủ thể về hành vi được xem là phù hợp, đúng đắn trong những trường hợp, lĩnh vực cụ thể, từ đó tạo điều kiện cho hợp tác và góp phần kiến tạo nên nền quản trị toàn cầu. Trong các lĩnh vực mới nổi như AI, nhu cầu xây dựng các chuẩn mực mới để kiến tạo nền quản trị AI toàn cầu đang ngày càng trở nên quan trọng hơn và được các chủ thể tích cực đóng góp (Finnemore & Sikkink, 1998, pg.891; Weiss, 2013, pg.98).

Tài liệu tham khảo*Tiếng Việt:*

- Quốc hội (2026). *Luật Trí tuệ nhân tạo*. <https://datafiles.chinhphu.vn/cpp/files/vbpbq/2026/01/luat134.signed.pdf>.
- Vũ Lê Thái Hoàng (2024). *Trí tuệ nhân tạo từ góc nhìn quan hệ quốc tế: cơ hội, thách thức và hàm ý cho Việt Nam*. Nhà xuất bản Khoa học xã hội.

Tiếng nước ngoài:

- Bộ Ngoại giao Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2023). *国际科技合作倡议*. https://www.mfa.gov.cn/ziliao_674904/1179_674909/202311/t20231117_11182238.shtml.
- Bộ Ngoại giao Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2025). *2025年2月12日外交部发言人郭嘉昆主持例行记者会*. https://www.fmprc.gov.cn/web/fyrbt_673021/jzhsl_673025/202502/t20250212_11553735.shtml.
- Chen, X., & Gao, X. (2024). Norm diffusion in cyber governance: China as an emerging norm entrepreneur?. *International Affairs*, 100(6), 2419-2440. <https://doi.org/10.1093/ia/iaae237>.
- Cheng, J., & Zeng, J. (2023). Shaping AI's Future? China in Global AI Governance. *Journal of Contemporary China*, 32(143), 794-810. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10670564.2022.2107391>.
- Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2017). *新一代人工智能发展规划 [Kế hoạch phát triển trí tuệ nhân tạo thế hệ mới]*. https://www.gov.cn/zhengce/content/2017-07/20/content_5211996.htm.
- Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2024a). *中国同巴西、南非、非盟发起“开放科学国际合作倡议”*. https://www.gov.cn/lianbo/bumen/202411/content_6988619.htm.
- Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2024b). *人工智能能力建设国际合作之友小组在联合国成立*. https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202412/content_6990969.htm.
- Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2025a). *上合组织成员国第九届科技部长会议推动深化科技创新合作*. https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202506/content_7027774.htm.
- Chính phủ Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (2025b). *张国清出席法国人工智能行动峰会并致辞*. https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202502/content_7003380.htm.
- Department of Defense (2020). *Secretary of Defense Remarks for DOD Artificial Intelligence Symposium and Exposition*. <https://www.defense.gov/News/Speeches/Speech/Article/2341130/secretary-of-defense-remarks-for-dod-artificial-intelligence-symposium-and-expo/>.
- Executive Office of the President (2025). *Memorandum for the heads of executive and agencies - Accelerating Federal Use of AI through Innovation, Governance, and Public Trust*. The White House.

- <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/02/M-25-21-Accelerating-Federal-Use-of-AI-through-Innovation-Governance-and-Public-Trust.pdf>.
12. Finnemore, M., & Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization* 52(4), 891. <https://doi.org/10.1162/002081898550789>.
 13. Huaxia (2023). China ready to work with G77 members to open new chapter in South-South cooperation, says senior CPC official. *Xinhua*. <https://english.news.cn/20230916/fddf66bbb6fa454fb27a697a419412c5/c.html>
 14. Huaxia (2024). BRI countries go smarter with China's AI ingenuity. *Xinhua*. <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/p/0VONU011.html>.
 15. Luong, N., & Konaev, M. (2023). In & Out of China: Financial Support for AI Development. Center for Security and Emerging Technology. <https://cset.georgetown.edu/article/in-out-of-china-financial-support-for-ai-development/>.
 16. MOFA PRC (2023). *Global AI Governance Initiative*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367503.html.
 17. MOFA PRC (2024a). *AI Capacity-Building Action Plan for Good and for All*. https://www.mfa.gov.cn/eng/wjbzhd/202409/t20240927_11498465.html.
 18. MOFA PRC (2024b). *Full text: Shanghai Declaration on Global AI Governance*. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyxw/202407/t20240704_11448351.html.
 19. MOFA PRC (2024c). *Promoting Development for All and Bridging the AI Divide*. https://www.mfa.gov.cn/eng/wjbzhd/202412/t20241218_11497479.html.
 20. MOFA PRC (2024d). *Working Together for a Fair and Equitable Global Governance System*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyxw/202411/t20241119_11528781.html.
 21. MOFA PRC (2025). *AI+ International Cooperation Initiative*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyjh/202509/t20250924_11715960.html.
 22. Niazi, M. (2023). *Conceptualizing Global Governance of AI* (Fall 2023). Center for International Governance Innovation. <https://www.cigionline.org/publications/conceptualizing-global-governance-of-ai/>
 23. Office of Science and Technology Policy (2019). *Accelerating America's Leadership in Artificial Intelligence*. The White House. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/articles/accelerating-americas-leadership-in-artificial-intelligence/>.
 24. Sanchez, R., Abbas, M., & Ing, N. (2025). Vance warns against 'tightening the screws' on AI in rebuff of Europe. *NBC News*. <https://www.nbcnews.com/politics/jd-vance/vance-ai-regulation-europe-criticizes-rcna191482>.
 25. Taggart, J., & Abraham, K. J. (2024). Norm dynamics in a post-hegemonic world: multistakeholder global governance and the end of liberal international order. *International Political Economy*, 31(1). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09692290.2023.2213441>.
 26. The State Council PRC (2024). *UNGA adopts China-proposed resolution to enhance int'l cooperation on AI capacity-building*. https://english.www.gov.cn/news/202407/02/content_WS668394a7c6d0868f4e8e8c58.html.
 27. The White House (2019). *Executive Order 13859 of February 11, 2019: Maintaining American Leadership in Artificial Intelligence*. Federal Register (National Archives). <https://www.federalregister.gov/documents/2019/02/14/2019-02544/maintaining-american-leadership-in-artificial-intelligence>.

28. The White House (2023). *Executive Order 14110 of October 30, 2023: Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence*. Federal Register (National Archives). <https://www.federalregister.gov/documents/2023/11/01/2023-24283/safe-secure-and-trustworthy-development-and-use-of-artificial-intelligence>.
29. The White House (2024). *Fact sheet: Biden-Harris Administration Outlines Coordinated Approach to Harness Power of AI for U.S. National Security*. Biden White House. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/statements-releases/2024/10/24/fact-sheet-biden-harris-administration-outlines-coordinated-approach-to-harness-power-of-ai-for-u-s-national-security/>.
30. The White House (2025a). *America's AI Action Plan*. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/07/Americas-AI-Action-Plan.pdf>.
31. The White House (2025b). *Executive Order: Removing Barriers to American Leadership in Artificial Intelligence*. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/removing-barriers-to-american-leadership-in-artificial-intelligence/>.
32. The White House (2025c). *Remarks by President Biden in a Farewell Address to the Nation*. Biden White House. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2025/01/15/remarks-by-president-biden-in-a-farewell-address-to-the-nation/>.
33. Trump White House (n.d.). *AI with American Values. Artificial Intelligence for the American People*. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/ai/ai-american-values/>.
34. U.S. Department of State (2024a). *United States and Eight Companies Launch the Partnership for Global Inclusivity on AI*. <https://2021-2025.state.gov/united-states-and-eight-companies-launch-the-partnership-for-global-inclusivity-on-ai/>.
35. U.S. Department of State (2024b). *United Nations General Assembly Adopts by Consensus U.S.-Led Resolution on Seizing the Opportunities of Safe, Secure and Trustworthy Artificial Intelligence Systems for Sustainable Development*. <https://2021-2025.state.gov/united-nations-general-assembly-adopts-by-consensus-u-s-led-resolution-on-seizing-the-opportunities-of-safe-secure-and-trustworthy-artificial-intelligence-systems-for-sustainable-development/>.
36. U.S. Department of State (n.d.). *Partnership for Global Inclusivity on AI (PGIAI)*. <https://www.state.gov/advancing-sustainable-development-through-safe-secure-and-trustworthy-ai/>.
37. United States Mission to the United Nations (2025). *Consultations on the Independent International Scientific Panel on Artificial Intelligence (AI) and the Global Dialogue on AI Governance*. <https://usun.usmission.gov/consultations-on-the-independent-international-scientific-panel-on-artificial-intelligence-ai-and-the-global-dialogue-on-ai-governance/>.
38. Weiss, T, G. (2013). *Global Governance: Why? What? Whither?*. Polity Press.
39. Jie, X. (2025). How May China Help the World Break Free From US Tech Giants?. *The China Academy*. <https://thechinaacademy.org/deepseek-set-global-south-free-from-u-s-digital-hegemony/>.
40. Zeng, J. (2025). The US factor in Chinese perceptions of militarized artificial intelligence. *International Affairs*, 101(2). <https://doi.org/10.1093/ia/iaae323>.